

दीक्षायै तूपः शष्पाणि प्रायणीयस्य तोकानि ।

क्रयस्य तूपः सोमस्य लाजाः सोमांशवो मधु ॥ १३ ॥

इदानीं सौत्रामण्याः सोमसम्पत्तिं निरूपयति । शष्पाणि नवप्रवृत्तीरुद्दिष्टाणि पूर्वाक्तानि दीक्षायाः षष्ठ्यर्थे चतुर्थी दीक्षाया दीक्षणीयेष्टे तूपम् शष्पाणि दीक्षणीयावेन धेयानि । एवमग्रेऽपि । तोकानि नवप्रवृत्तयवाः प्रायणीयस्य प्रायणीयेष्टे तूपं धेयम् । सोमस्य क्रयस्य तूपं लाजाः सोमक्रयोऽस्ति सोमे अत्र लाजास्तस्य तूपम् लाजाः सोमक्रयतूपेण धेया इत्यर्थः सोमक्रयस्येति समासे युक्ते तदभावः सोमक्रयपदयोर्व्यत्ययो तूपपदेन व्यवधानं च हान्दसम् । मधु सोमांशवः सोमखण्डास्तद्वृत्तेण धेयम् यद्वा मधु मधुरस्वादा लाजा एव सोमांशवो धेयाः ॥ १३ ॥

आतिथ्यतूपं मासरं महावीरस्य नग्नङ्गः ।

तूपमुपसदामेतत्तिस्रो रात्रीः सुरासुता ॥ १४ ॥

किं च मासरमातिथ्यतूपमातिथ्येष्टेः स्वतूपं धेयम् व्रीहिश्यामाकौदनाचामयोः शष्पतोक्मलाजनग्नङ्गचूर्णैः संसर्गी मासरं पूर्वमुक्तम् । सर्जवगादिषड्विंशतिवस्तून्त्येकीकृतानि नग्नङ्गः पूर्वाक्तः स महावीरस्य धर्मस्य तूपं धेयम् । या तिस्रो रात्रीः कालाधनोरिति [पा० २.३.५.] द्वितीया त्रिरात्रपर्यन्तं सुरा आसुता अभिषुता पूर्वाक्तं सर्वमेकपात्रे कृत्वा स्वाद्वीं वेति मन्त्रेण यद्वर्ते त्रिरात्रं स्थापनम् एतदुपसदामुपसत्संज्ञानामिष्टीनां तूपम् ॥ १४ ॥

सोमस्य तूपं क्रीतस्य परिसुत्परिषिच्यते ।

अश्विभ्यां दुग्धं भेषजमिन्द्रायिन्द्रः सरस्वत्या ॥ १५ ॥

यत् अश्विभ्यां सरस्वत्या च ऐन्द्रमिन्द्रदेवत्यमिन्द्राय भेषजमिन्द्रार्थे औषधं दुग्धं पयः अश्विभ्यामपाकरोमीति दुग्धेनैकगोः पयसा सरस्वत्याऽपपाकरोमीति दुग्धेन गोद्वयपयसा इन्द्रायापाकरोमीति दुग्धेन गोत्रयपयसा दिनत्रये परिसुत् सुरा यत् परिषिच्यते तत्क्रीतस्य सोमस्य तूपं ज्ञातव्यम् । एकस्याः पयसापाकृतेना-